

et jejunia sint arma Ecclesiae, quae magis congruunt feminis quam masculis, et illarum sint sanctorum, eoque magis acceptae: » ex quo inferit, Feuda Ecclesiastica esse promiscua. At « lepida (ut inquit Bohemer. loco citato) est haec ratio, et ex ignorantia veterum causarum nata. » Maluit tamen Garzon. « aliquam afferre rationem, quam nullam. Forsan etiam respexit ad Feudorum horum plerumque naturam, quae frequentius loco servitiorum militarium onus Census praestandi adjunctum habent, qualia Feuda censuaria impropria esse nemo negabit. »

(40. Major est dissensio, num Feudum Ecclesiasticum subsit *juri communi Feudali*. Loquor de Feudo Ecclesiastico in sensu stricto, nam Feudum, quod Ecclesia tenet a Laico, subesse *juri communi Feudali* plerique conveniunt. Quod vero attinet ad Feudum hoc Ecclesiasticum in sensu stricto, alii distinguunt inter Feudum, quod Ecclesia primordially ex suo allodio concessit, et illic quidem, non hic jus commune Feudorum obtinere sentiunt, et quidem quatenus *juri Canonico* non contrarietur, ita ut in subsidium ad jus commune Feudale sit recurrendum; Consule hic omnino Bohemer. in *Decretal.* lib. 3, tit. 20, § 28.

ARTICULUS II.

Quoad ea quae concernunt illos, qui dare, et accipere, et succedere possunt in Feudum.

(1. In Feudum dare possunt omnes, et soli rerum suarum administrationem habentes, textu expresso in lib. 2 *Feud.*, tit. 3, ibi: « Investitura Feudi non ab alio recte fit, nisi ab eo, qui legitimam honorum suorum administrationem habet; » Communis. (2. Etiam Plebei, et Feminae dare possunt in Feudum bona sua allodialia, quorum liberam administrationem habent. De Feminis habetur textus expressus in cit. lib. 2, *Feud.* tit. 3, ibi: « Feminam quoque etiam novi Feudi investituram facere posse plerique consentiunt; » et pro Plebeis stat ratio, quia, ubi *Juris dispositio* non resistit, « Quilibet rei suae moderator, atque Arbitrarius existit; » l. in re mandata, Cod. *Mandat.* Nullibi autem reperitur dispositio *Juris* quoad hoc Plebeis resistens, quinimo ipsi libri Feudales eis positive assistunt, dum universaliter absque ulla limitatione concedunt, quod quilibet habens bonorum legitimam administrationem possit ea dare in Feudum, ut patet in verbis adductis sub n. 1. (3. Episcopi, Abbates, ac caeteri Praelati, et Superiores Ecclesiastici, adhibitis requisitis declaratoria titibus, possunt in novum Feudum concedere bona Ecclesiae; Extravagant. *Ambitiosa, de Rebus Eccles. alienandis*, ubi nova *Infeudatio* de bonis Ecclesiae prohibetur solum fieri sine debitis *Juris* solemnitatibus; Communis. (4. Imo Ecclesiarum Praelati possunt etiam sine *Juris* solemnitatibus in Feudum concedere bona Ecclesiastica ab antiquo in Feudum dari solita, seu antiqua Feuda, quando redeunt ad Ecclesiam, textu expresso in lib. 1, *Feud.* tit. 1, ibi: « Feudum autem dare possunt Archiepiscopus, Episcopus,

Abbas, Abbatis, Praepositus, si antiquitus consuetudo eorum fuerit Feudum dare, » et in cap. *Ex parte 2, de Feudis*, ibi: « Ex parte tua nostro est Apostolatus reservatum, quod saepius dubitasti, utrum, cum contingit Vassallum tuum decedere, et ad te Feudum ipsius redire, Feudum ejus alii liceat tibi dare, quamvis juramento tenearis adstrictus non infeudare de novo, Romano Pontifice inconsulto. » Ad quod dubium inter alia a Mediolanensi Archiepiscopo sibi proposita, sic respondit Innocentius III. Summus Pontifex: « In priori ergo casu Feudum decedentis libere, si videris expedire, concedas; » Communis. (5. Etiam minor potest antiquum Feudum concedere, licet non possit novum, textu expresso in cit. lib. 2, *Feud.* tit. 3, ibi: « Investitura, quae de veteri fit, etiam a Minore poterit dari; » Azorius lib. 10, *de Feudis* cap. 3, quaest. 8. Reiffenstuel. lib. 3, *Decretal.* tit. 20, num. 48. et alii.

(6. Papa noviter assumptus in summum Pontificem debet promittere, et jurare de non infeudandis Civitatibus, Oppidis, et Locis Sanctae Romae Ecclesiae, et post Coronationem debet suis litteris confirmare. Sic statuit S. Pius V. in Constit. 35. incip. *Admonet*, § 9, quam Constitutionem confirmant Pontifices successores, Greg. XIII. Constit. 3 incipien. *Inter caetera*, Sixtus V. Constit. 26. incipien. *Quanta*; Gregor. XIV. Constit. 1. incipien. *Romanus Pontifex*, Innocent. IX. Constit. 1. incipien. *Quae ab hac Sancta Sede*. (7. Hujusmodi infeudationes consulentes, easque Summo Pontifici per se, vel per alium insinuantes, vel suadentes Excommunicationis poenam, ac laesae Majestatis etiam in primo capite, et confiscationis bonorum, privationisque Dignitatum, ac Beneficiorum eo ipso incurrunt. S. Pius V. in citat. Constitutionem incipien. *Admonet*, § 3. (8. Cardinales in assumptione pilei, et Sede vacante in Conclave jurare debent praedictam Constitutionem observare, eique non contravenire, nec Pontificibus contrafacientibus consentire, nec absolutionem a juramento petere, nec oblatam ut concessam acceptare. S. Pius V. in cit. Constit. *Admonet*, § 9. (9. Civitates, Oppida, et Loca S. Romanae Ecclesiae, etiam infeudari, seu alienari solita, ad Sedem Apostolicam quomodolibet devoluta, et pro tempore devolvenda, ei ipso Camerae Apostolicae absque alia declaratione incorporata consentur. S. Pius V. in cit. Constit. *Admonet*, § 2. (10. Et etiam antequam devolvantur, non obstante declaratoria contraria Gregorii XIV, facta in Consistorio secreto Romae apud S. Mareum die Vener. 13 Sept. 1591. quia postea Innoc. IX. Constit. 1. incip. *Quae de hac Sancta Sede* § 4. definit dicta Constit. S. Pii V. prohiberi quaecumque infeudationem et alienationem Civitatum, et Locorum eidem Sedi tam immediate, quam mediate subjectorum, non solum post eorum devolutionem, sed etiam antequam devolvantur, et quaecumque in perpetuum vel ad tempus prorogationem, et extensionem infeudationum, et concessionum hujusmodi nondum finitarum, ipsorumque incorpora-

tionem quoad effectum impediendae alienationis, prorogationis et extensionis hujusmodi, non a die devolutionis, sed a die const., et anteq. devolvantur, factam censerit, et § 5 praecipit S. Pii V. Const. jurari debere juxta praed. declar.

(11. Dictam Bullam S. Pii V. ut praefertur, declaratam ab Innocentio IX. confirmavit, et innovavit, seque servaturum promisit, ac juravit Clemens VIII. Constit. 1. incip. *Ad Romani Pontificis*; ubi etiam in § 9. declarationem Gregorii XIV. tamquam destruentem S. Pii Constitutionem alienandique occasionem praebentem, ac minime necessariam revocavit, et annullavit, perinde ac si nunquam emanasset, declarans eadem S. Pii V. Constitutione prohiberi Civitatum, et Locorum in ea contentorum, tam quae nunquam antea in Feudum concessa, quam quae alias saepius infeudata, ac postmodum devoluta, aut etiam nondum devoluta fuerunt, infeudationes, et prorogationes investiturarum etiam ex causa necessitatis, aut evidentis, et verae utilitatis factas, et faciendas, ut latius in eadem Bulla § 8. Idque exemplo firmavit, dum Ducatum Ferrariæ devolutum, sub Ecclesiae ditione reposuit, et sub dispositione Bullae Pianae comprehendere voluit, ut in Constit. 2. incip. *Sanctissimis*, et confirmavit Urbanus VIII. Constit. 4. incip. *Sacro-sancti*, et Innocentius X. Constit. 3. inc. *In supremo*, et alii, ut patet expresse in Regula 64. Cancellariae. (12. Unde supra dictis stantibus, clarum est hodie Papae non licere quemquam investire de Feudo nondum aperto, et sic dispositio cap. 1. *Qui success. Feud. dare teneant.* et cap. *Ex part. 2. de Feudis*, quatenus permittit, ut infeudari possint bona Feudalia ad Ecclesiam devoluta, juramento non obstante, locum non habet in S. P., sed tantum in inferioribus Praelatis. Forma enim juramenti, qua se obstrinxit Papa, est longe diversa a juramento de non infeudando quo se adstringunt Praelati inferiores in terminis dicti cap. *Ex parte 2. de Feudis*, ut expresse dicit Fagnanus *ibid.* num. 35.

(13. Feudum accipere potest quilibet, qui nominatim non reperitur prohibitus lib. *Feud.* tit. 3. ibi: « Personam investituram accipientis non distinguimus; nam etiam servus investiri poterit. » (14. Hinc Feudum accipere potest etiam Femina; lib. 2, *Feud.* tit. 23, § final. et tit. 30. et patet experientia, cum passim videantur etiam Feminis Feuda concedi. (15. Etiam Minorennis, et Pupillus, quia Minorennis, et Pupillus etiam absque Tutore, vel Curatore potest conditionem suam meliorem facere, et consequenter Feudum acquirere, arg. cit. lib. 2, *Feud.* tit. 3. et in princ. *Instit. de Auctorit. Tutor.* ibi: « Namque placuit meliorem quidem conditionem licere

(1) Quoad legitimationem per subsequens matrimonium moribus receptum est, ut hoc modo legitimated ad Feuda succedant, quamvis de jure feudali idem obtineat, quod de naturalibus dicitur est, cum lib. 2. *Feudor.* tit. 26, § 4, vers. *Naturales* nulla fiat inter varios legitimated modos distinctio. « Naturales filii licet postea fiant legitimi ad successionem Feudi nec soli nec cum aliis admittuntur. » Hinc accura-

eis (pupillis) facere, etiam sine Tutoris auctoritate, deteriorem vero non aliter, quam cum Tutoris auctoritate. » (16. Etiam Superior potest accipere Feudum ab inferiori. arg. cit. lib. 2, *Feud.* tit. 3, et l. 14, ff. *de Jurisdic.* In tali tamen casu Superior potest alium substituere ad servitia praestanda, ut docet experientia, et tenet Communis. (17. Item etiam Clerici Feuda accipere possunt, lib. 2, *Feud.* tit. 40. § final. cap. *Ex transmissa* 6, et verum 7, *de Foro competent.* ut patet experientia, praesertim in Germania, ubi Episcopi, et Abbates ut plurimum habent Feuda imperialia, ob quae Imperatori, tamquam Domino directo, in Bello servitia personalia per alios praestant. Communis.

(18. Succedunt in Feudis primo loco Descendentes Filii, et Nepotes, lib. 2, *Feud.* tit. 11, princ. ibi: « Mortuo enim eo, qui beneficium tenebat, prima causa liberorum est, filiis enim existentibus masculis, vel ex filio nepotibus, vel deinceps per masculinum sexum descendentibus, caeteri remouentur agnati. » Communis. (19. Servatur autem hic ordo succedendi, ut si plures sint Filii succedant aequaliter in capita, nepotes vero cum Filiis concurrentes, in stirpes loco Patris Defuncti, jure nempe representationis, lib. 1, *Feud.* cap. 8, ibi: « Si quis decesserit, filiis superstitibus succedunt filii aequaliter, vel Nepotes ex filio loco Patris sui. » Communis. (20. Filii aequaliter succedunt, quamvis sint ex diverso matrimonio, lib. 1, *Feud.* tit. 1, § 1, ibi: « Quod hodie ita statutum habetur, ut ad omnes aequaliter filios pertineat. » Communis. (21. In Feudis individuis, sunt Marchionatus, Comitatus, Ducatus, etc., solus Primogenitus succedit, cujus Filius tamquam nepos Patris praefertur secundo genito, ut patet experientia, et tenet Comm. Talia enim Feuda dividi expresse prohibentur, l. 2, tit. 55, § 1, vers. *Præterea*, ibi: « Præterea Ducatus, Marchionatus, Comitatus de caetero non dividantur. » (22. Filii adoptivi non succedunt in Feudis, lib. 1, *de Feud.* tit. 26. § *Omnes. Communis.* (23. Nec succedunt filii, illegitimi, quamvis legitimated, lib. 2, *de Feud.* tit. 26, § *Mulier*, ibi: « Naturales filii licet postea fiant legitimi ad successionem Feudi, nec soli, nec cum aliis admittuntur: » nisi forsitan per subsequens matrimonium legitimated, quia in tali casu aequaliter succedunt cum aliis legitimated. *Communis.* (24. Imo succedere possunt etiam legitimated per rescriptum Principis, si Princeps specialiter ad similem successionem eos legitimated; Fagnanus lib. 7, capit. 49. Engel. lib. 3 *Decretal.* tit. 20. numer. 22. Reiffenstuel. *ibid.* numer. 77. (1) (25. Quinimo filii quoque etiam juste exheredati in Feudo succedunt, nisi

tiores Interpretes ex feudalis juris rigore omnes prorsus etiam per subsequens matrimonium legitimated a Feudi successione exclusos censent. Vultejus de Feudis lib. 1, tit. 9, num. 185, et seq. praecipue num. 195. Rittershusius lib. 1, c. 13, num. 2. Meyerus Colleg. Argentorat. ad Pandect. tit. de Concubinis num. 10, in fin. Quoad vero legitimationem Principis non modo opus est, ut quis ad feu-

Feudum dependeat ab hæreditate, arg. leg. 114. § 15, ff. *de Legatis* 1. Filii enim succedunt in Feudo proprie dicto non vi dispositionis testamentariae, sed vi Investituræ: sic cum Julio Claro Reiffenstuel l. c. n. 78, et alii.

(26. Ascendentes regulariter in Feudo non succedunt, lib. 2. *Feud.* tit. 5. ibi: « Successionis Feudi talis est natura, quod ascendentes non succedant, v. g. Pater Filio. » (27. Dantur tamen casus, in quibus ascendentes ordinarie succedunt: 1º quando Feudum est hæreditarium, lib. 2. *de Feud.* tit. 48. Secundo quando Filius propter merita Patris acquisivit Feudum; Corvin. *Synop. Jur. Feud.* l. 2. tit. in fin. Encel. loc. cit. num. 26. Reiffenstuel. loc. cit. num. 8. Tertio, quando ita habet consuetudo, et statutum loci. Quarto, quando in Investitura ita expresse cautum, et conventum fuit, arg. l. 2. *Feud.* tit. 14. et 84. quia ex *Regula* 85. *Juris* num. 6. « Contractus ex conventionem legem accipere dignoscuntur. »

(28. Deficientibus descendentes, regulariter succedunt collaterales agnati tam consanguinei, quam germani, non item cognati; l. 2. *Feud.* tit. 11. ibi: « Descendentibus deficientibus vocantur primo fratres, cum fratrum præmortuorum filii. Deinde agnati ulteriores; » et quod non succedant cognati habetur etiam expresse ibi: « Ad cognatos beneficium non pertinet, nec beneficii successio; » Communis. (29. Deficientibus descendentes, et fratribus succedunt Nepotes ex fratribus in capita, non in stirpem, quia in tali casu non succedunt jure representationis, sed quivis jure proprio; arg. *Novell.* 118. cap. 3. *Communis*. (30. Deficientibus etiam Nepotibus ex fratre, succedunt agnati illi, qui ex linea defuncti Vassalli descendunt, quamvis adsint alii proximiores primo acquirenti ex alia linea venientes; lib. 2. *Feud.* tit. 50. ibi: « Ad quos perveniat (Feudum) quæritur? Respondetur ad solos, vel ad omnes, qui ex illa linea sunt, ex qua iste (Defunctus) fuit, et hoc est, quod dicitur ad proximiores pertinere; » Communis. (31. Tam descendentes, quam agnati collaterales succedunt in infinitum: de Descendentibus est textus apertus in l. 1. *Feud.* tit. 1. § in fin. ibi: « In masculis descendentes novo jure extenditur in infinitum. » De agnatis collateralibus habetur in l. 2. *Feud.* tit. 11 et 50. ibi: « Ex latere omnes masculos descendentes usque in infinitum; » Communis. (32. Quæ tamen hæcenus de

dalem successionem legitimer, sed ulterius requiritur ut natura Feudorum exprimat. Legitimi enim ad Feuda, non censentur ad Feuda nobilia legitimi, ad quam legitimationem desideratur agnatorum assensus ideo per legitimum citandi in plerisque saltem locis. Hugo Grotius *Manuduct. ad jurispr. Holland.* lib. 2, cap. 41, num. 46. Neostad. *de Feud.* c. 5, n. 79 et seq. Petrus Bort. *de Feud. Holland.* part. 5, tit. 3, cap. 2, reg. 7, num. 24 et seq. præsert. n. ult. Neque satis est ut ab uno Principe legitimer ut legitimatus succedere valeat in omnibus Feudis extra legitimantis Principis ditionem existentibus. Quot enim sunt Principes in quorum provinciis Feuda legitimi reperiantur, tot

successione collateralium dicta sunt, intelligi debent de solis Feudis antiquis, quia in Feudo novo nullus Collateralium succedit, sed succedunt soli descendentes, quibus deficientibus, Feudum ad Dominum redit, textu expr. in l. 1. *Feud.* t. 1. § 2. ibi: « Si unus ex fratribus feudum a Domino acceperit, eo defuncto sine legitimo herede, frater ejus in Feudum non succedit; » et concordat t. 8, 14 et 20 (1).

(33. Clerici, et Religiosi in Feudis propriis servitium personale inconveniens statui Clericali indispensabiliter requirentibus, succedere non possunt, imo prius habita dimittere debent, cum fiunt Clerici, textu expresse in lib. 2. *Feud.* tit. 30. ibi: « Ex hoc illud descendit, quod dicitur, Clericum nullo modo in beneficium paternum debere succedere, etiamsi posteaquam habitum Religionis assumpsit, postposuerit. Idem in omnibus, qui habitum Religionis assumunt, ut Conversi. Hi enim nec postea in Feudo succedunt, et si quod habent, perdunt; » concordat textus tit. 26. § *Qui Clericus*, ibi: « Qui Clericus efficitur; aut votum Religionis assumit, hoc ipso Feudum amittit; » cujus ratio redditur in cap. unico, *de Vassallo milite qui eorum*, etc., his verbis: « Eo quod desiit esse miles sæculi, qui factus est miles Christi, nec beneficium pertinet ad eum, qui non debet gerere officium; » Communis. (34. Clerici, et Religiosi succedere possunt in Feudis propriis, si sint annexa dignitati Ecclesiastica, aut si vi Investituræ, statuti, vel consuetudinis id eis competat; arg. lib. 2. *de Feud.* tit. 40. et cap. *Verum* 7. *de Foro comp.* et patet experientia, præsertim in Germania, ubi plures Episcopi, et Abbates in Feudis propriis succedunt; Fachin. lib. 7. cap. 45. Pirhing. lib. 3. *Decr.* tit. 25. num. 21 et 22. Reiffenstuel ib. num. 99. et alii passim. (35. Clerici, et Religiosi succedere possunt in Feudis Franchis, Hereditariis, Feminis, et in illis, quæ nullum servitium personale requirunt, sed solum reale, v. g. pensionem pecuniariam, imo etiam in illis, quæ requirunt servitium personale, compatibile tamen cum statu Clericali, vel si incompatible, supplebile tamen per substitutionem et vi Investituræ, seu ex speciali concessione Domini; Communis, cum Pirhing loc. cit. n. 22. Fagnan. in cap. *Quæ in Eccl.* 7. *de Constit.* Reiff. loc. cit. n. 100.

(36. In prædictis Feudis succedit etiam Monasterium honorum capax loco sui Religiosi professi; Fagn. in cit. cap. *Quæ in Ec-*

requiruntur legitimationes, cum unusquisque ad bona illegitime natorum succedendi spem habeat, nec debet sine facto proprio hac spe fraudari. Voet. in *Pandect.* l. 25, t. 7, n. 16, ubi plurimum Doctorum affert testimonia. (EDIT. BARBIELL.)

(1) Sed plures excipiendi sunt casus, in quibus agnati Collaterales in Feudis etiam novis succedunt, ut si fratres indivisum possideant patrimonium, et ex pecunia communi Feudum unus eorum emerit, vel etiam ex propria pecunia, sed communi nomine, vel si simul in eadem domo habitent, et alios plures recenset Voet. in *Pandect.* lib. 58. *digress. de Feud.* n. 58. (EDIT. BARBIELL.)

clesiarum 7. *de Const.* num. 60. Barb. lib. 3. *Jur. Eccles. univ.* cap. 31, num. 19. Jul. Clarus § *Feud.* q. 78. num. 2. Pirhing loc. cit. num. 25. Reiffenstuel loc. cit. num. 101. Rota p. 12. recent. decis. 433. num. 15. et communis aliorum.

(37. Solummodo tamen, quandiu talis Religiosus vivit, quo mortuo, transit ad alios agnatos proximos, vel agnatis deficientibus, ad Dominum; Communis, cum mox citatis Doctoribus. Et ratio est, quia, ut recte observat Engel. lib. 3. *Decr.* tit. 20. num. 24, alias conditio Domini directi fieret deterior, cum Monasterium nunquam moriatur, et Feudum ordinarie, non ad quosvis, sed tantum ad heredes sanguinis transeat. (38. Nisi sit Feudum perfecte hereditarium, in quo non minus Monasterium, ac alii heredes perpetuo succedere possunt; Felinus in cap. *In præsentia* 8. num. 48. *de probat.* Pirhing loc. cit. num. 17. Reiffenstuel loc. cit. num. 102. et patet ex ipsa natura Feudi hereditarii, utpote cui proprium est ad quosvis heredes transire, ut fuit dictum art. 1. num. 21. (39. In Feudis autem Regalibus, scilicet Regnis, Ducatibus, Marchionatibus, Comitibus et hujusmodi, Monasterium loco professi non succedit; Communis cum Barbosa loc. cit. num. 1. Jul. Clarus q. 78. Engel. l. c. num. 24. Pirhing. l. c. zumer. 27. Reiffenst. loc. cit. num. 103. Et quantum ad Regna ratio est, quia, ut recte dicit Barb. l. c. num. 1. valde indecens videtur, quod Regia Dignitas, seu Imperatoria Majestas per Monachum, seu potius Monasterium representetur; arg. c. *Hoc nequam* 45. caus. 7. q. 1. et Glossa in cap. *Scriptis* 26. verb. *Dignitate*, caus. 26. q. 7. recepta communiter, ut per Molin. *de Primog.* lib. 1. cap. 13. num. 80. et per Barb. loc. cit. n. 1. et alios apud ipsos. Et quantum ad Ducatus, Marchionatus, et Comitatus, tenet communis Doctorum, ac teste Barb. loc. cit. n. 2. recepta consuetudo, quia, ut recte dicit ipse, prædictæ Dignitates ea mente, ac tacita conditione a Regibus creantur, et conferuntur, ut Vassalli sua præsentia personali, et apparatus Regiam Majestatem in publicis actibus condecorare possint. (40. Aliqui etiam tenent, quod Monasterium neque possit succedere in Oppidis, et Castris jurisdictionem annexam habentibus; Ast Barb. loc. cit. n. 3. cum multis aliis contrarium verius Jurique conformius censet, eo quod nullum assignari queat Juris fundamentum, vi cujus Monasterium succedere non possit in Feudis habentibus jurisdictionem, cum ipsam jurisdictionem exercere, et justitiam administrare possit per alios ad id idoneos, ut esse

(1) Neque nullum ponendum est discrimen inter Feudum gratis acquisitum, et pretio emptum. Ubi enim vere propria sint Feuda pretii interventus ea allodialia non reddunt, sed ad tramites feudalia consuetudinem eorumdem successio regulanda est. Hæronius *de Feudis* lib. 2, cap. 8, n. 5. Vultejus *de Feudis* lib. 4, cap. 9, n. 50, 51, 52. Rittershusius *de Feudis* lib. 4, cap. 14, n. 1 et 2. Ut vero femina in feudo succedat ex pacto, satis non est ut investitura nomen unius feminae exprimat, nisi verba sint

de praxi recte observat Reiffenstuel loc. cit. num. 104.

(41. Feminae, et descendentes ab eis etiam masculi, regulariter in Feudis non succedunt, textu expresse in lib. 5. *Feud.* tit. 1. § 3. ibi: « Hoc autem notandum, quod licet filia, ut masculi, Patribus succedant, legibus tamen a successione Feudi remouentur, similiter et earum filii, nisi specialiter dictum fuerit, ut ad eas pertineat; » et tit. 8. § *Filia*, ibi: « Filia vero non succedit in Feudo, nisi Investitura fuerit facta, ut filii, et filia succedant in Feudo; » Communis cum Rota recent. p. 3. decis. 780. num. 2. p. 4. tom. 2, dec. 107. n. 36. et t. 3, dec. 741. num. 39. p. 7. dec. 132. n. 12. p. 14. dec. 78. num. 6. (42. Succedunt tamen in Feudis femineis, id est primitus Feminæ concessis, vel ubi vi specialis pacti etiam feminis succedere licet; cit. lib. 5. tit. 1. et tit. 8. et lib. 2. tit. 50. ubi sic expresse habetur: « Non succedit filia, nisi ex pacto, vel nisi sit femineum, tunc enim succedit filia Patri, et Matri; » Annotat. ad dec. 262. num. 195. par. 8. Rotæ recent. et decis. 362. num. 4. part. 2. Dominus enim concedendo Feminæ Feudum, videtur recedere a Jure Feudali, et Feminas ad ejus successionem habitare; Annot. ad dec. 262. n. 169. et seq. p. 8. (43. Dummodo tamen nullus masculus existet; quia, quandiu adhuc superest aliquis Masculus, Feminæ non succedunt neque in Feudo Femineo, textu expresse in lib. 2. *Feud.* tit. 3. ibi: « Si Femina habens Feudum decesserit, quia Femineum est Feudum, et sine pacto speciali, deficientibus masculis, ad filias pertinebit. » Idem est de Feudis, in quibus ex speciali pacto succedere possunt Feminæ; lib. 1. eod. tit. 6. ibi: « Si quis eo tenore, acceperit Feudum, ut ejus succedentes Masculi et Feminæ illud habere possint, relicto Masculo, Feminæ ulterius non admittuntur, » ut tit. 8. ibi: « Tunc succedit filia, filiis non exstantibus; » Rota rec. pag. 1. dec. 155. num. 5. et annotat. ad decis. 262. num. 209. et sequent. pag. 8. et dec. 137. num. 7. part. 12. (44. Femina autem in Feudo investita non repellitur a masculo postea nato; Engel. loc. cit. num. 20. et communis aliorum; arg. *Regul.* 73. *Juris* in 6. ibi: « Factum legitime retractari non debet, licet casus postea eveniat, a quo non potuit inchoari. » (45. Nisi tamen hic masculus tempore Investituræ jam fuerit in utero Matris. Fœtus enim in utero gaudet privilegiis nati, l. 7. et l. penult. ff. *de Statu hominum*, ibi: « Qui in utero est, perinde ac si in rebus humanis esset, custoditur, quoties de commodis ipsius partus quæritur (1). »

generalia, vel omnes complectatur feminas, alias post primam feminam nulla alia admittitur, post Vultej. loc. cit. n. 61 et 62. Gudelin. *de Feudis* part. 3, cap. 5, n. 12, in fin. At in feudo franco, conditionato et in iis regionibus sito, in quibus urget consuetudo favore feminarum, aliisque in casibus, quos numerat Voet. in *Pandect.* lib. 58. *digress. de Feud.* n. 60, feminae succedunt. Zoes. *de Feudis* cap. 10, n. 28 et 29. Præter feminas a feudali successione remouentur muti, surdi, cæci, furiosi, aut aliter im-

(46. Ad complementum hujus articuli observandum est quod olim nulla dabatur in feudis successio. Postea tamen fuit moribus, et legibus introducta, ac successive magis extensa, ut clare habetur, lib. 1, *Feud.* tit. 1, ibi: « Antiquissimo enim tempore sic erat in Dominorum potestate connexum, ut quando vellent, possent auferre rem in Feudum a se datam. Postea vero eo ventum est, ut per annum tantum firmitatem haberent; deinde statutum est, ut usque ad vitam fidelis produceretur, sed cum hoc jure successionis ad filios non pertineret, sic progressum est, ut ad filios deveniret, in quem scilicet Dominus hoc vellet beneficium confirmare, quod hodie ita stabilitum est, ut ad omnes (Filios) æqualiter veniat; et infra: Hoc quoque sciendum est, quod beneficium hoc adveniens ex latere ultra fratres patruales non progreditur successionem secundum usum ab antiquis constitutum, licet moderno tempore usque ad septimum gradum sit usurpatum, quod in masculis descenditibus novo Jure usque in infinitum extenditur. »

ADDITIONES EX ALIENA MANU.

(47. Inspecta jam in additione ad articulum præcedentem origine tum natura Feudorum Ecclesiasticorum, agendum esset de legitima eorum Constitutione. In hac autem legitima Constitutione Ecclesiasticorum Feudorum, ad personas constituentes, tum recipientes, ad res, quæ in Feudum aliis dantur, et denique ad modum respiciendum esset. At quia Constitutionibus Summorum Pontificum adempta videtur ea, quæ de jure communi competeat potestas infeudandi; prorsus inutile hodie videtur, de legitima Feudorum Ecclesiasticorum Constitutione disserere. Vide tamen de ea, si lubet, Bohe-mer. in *Decret.* lib. 3, tit. 20, § 29, et plur. seq.

(48. Illud vero hic haud est prætereundum, quod sub quavis prohibitione non venit infeudatio illa quæ nascitur non ex bonis Ecclesiæ, sed ex allodialibus Laicorum rebus per oblationem illam solemnem, de qua in additione ad articulum superiorem verba fecimus; idque quia infeudatio hæc non est alienatio, sed potius directi dominii acquisitio.

(49. Neque ob stare potest, quod Prælati ita brevi manu rem Ecclesiæ antea donatam rursus tradere videatur. Non est enim in effectu talis alienatio, quæ prohibita sit jure Canonico, immo commendata et approbata est.

perfecti, qui tamen iis casibus succedunt, in quibus succedunt feminæ, *Zoes.* loc. cit. n. 6. *Gudelin.* *Ibid.* cap. 5, n. 13 et 14. *Vultejus* loc. cit. n. 123, usque ad num. 148. *Rittershusius* *Ibid.* cap. 15, n. 18 et seq. His tamen imperfectis lib. 1. *Feud.* tit. 6, § ult. ex feudorum redditibus alimenta conceduntur. *Voet.* loc. cit. n. 64. (EDIT. BARB.)

(1) Circa varias Investituræ solemnitates vidend.

ARTICULUS III.

Feudum quoad ea quæ concernunt modos, quibus acquiritur, causas, ob quas amittitur, et jura, et obligationes, quas ratione ipsius habent tam Dominus, quam Vassallus.

1. Tribus potissimum modis Feudum acquiri potest, scilicet primo, Pacto et Investitura, secundo, Præscriptione, tertio, Successione. (2. Per pactum intelligitur contractus ille Feudalis, quo Dominus sub certis conditionibus aut oneribus rem suam in Feudum concedit Feudatario, et Feudatarius a Domino recipit. (3. Investitura vero est actus ille solemnus, quo Feudatarius a Domino directo, vel actualiter mittitur in possessionem rei Feudalis, vel signum aliquod, verb. gr. Vexillum, ense, hastam, anulum, etc., juxta Regionis consuetudinem accipit ab ipso Domino sibi dicente, quod tali signo intendat, et velit ei Feudum revera concedere, et illum actualiter investire; lib. 2. *Feud.* tit. 2. (4. Actus autem ille, quo Feudatarius a Domino directo vel ejus deputato actualiter mittitur in possessionem Feudi, est, et dicitur Investitura propria. Actus vero ille, quo traditur signum, est, et vocatur investitura impropria, seu abusiva; lib. 2. *Feud.* tit. 2, ibi: « Investitura quidem proprie dicitur possessio, abusive autem modo dicitur investitura, quando hasta, vel aliud corporeum quodlibet porrigitur a Domino Feudi, se investituram facere dicente. » (5. Investitura necessario requiritur ad acquirendum Feudum, textu expresso in lib. 1. *Feud.* tit. 23, ibi: « Sciendum est, Feudum sine investitura nullo modo constitui posse; » *Rota*, part. 1, recent. decis. 127, num. 9, part. 5, tom. 1, dec. 93, num. 36. (6. Sufficit tamen sive sit investitura propria, sive impropria, et abusiva; lib. 2. *Feud.* tit. 31, in princ. ibi: « Sciendum itaque est, Feudum acquiri investitura, etc., vel eo, quod habetur pro investitura. » (7. Investitura potest per alium, tam dari, quam accipi, lib. 2. *Feud.* tit. 3, circa finem, ibi: « Verum ipse, vel alius pro te investituram faciat, vel suscipiat, nihil interesse putamus (1). »

(8. Feudum acquiritur etiam præscriptione triginta annorum, textu expresso in lib. 2. *Feud.* tit. 26, § *Si quis per*, ibi: « Si quis per triginta annos rem aliquam in Feudum possedit, et servitium Domino exhibuerit, quamvis de ea re non sit investitus, præscriptione tamen triginta annorum se tueri potest. » (9. Ad sic autem præscribendum contra Ecclesiam, vel alia loca pia requiritur spatium quadraginta annorum, cum tale spatium, seu tempus requiratur universaliter ad præ-

Gudelin. de *Jure novissim.* tract. de *Feud.* part. 2, cap. 6 et 8. *Vultejus* de *Feudis* lib. 1, cap. 7, n. 34. *Tholosan.* *Synagm. jur. civil.* lib. 6, cap. 7, 8, 9, 10 et 14. *Rittershusius* in *Novel. Justin.* tract. de *Feudis* lib. 1, cap. 8, n. ultim. *Voet.* in *Pandect.* lib. 38, *digress. de Feudis* n. 37 et plur. seq. (EDIT. BARBIELL.)

scribenda bona immobilia contra Ecclesiam, vel aliam piam causam, cap. de *Quarta* 4, cap. *Ad Aures* 6, cap. *Illud autem* 8, et cap. *Quia judicante* 9, de *Præscriptionibus*, Engel. lib. 3 *Decret.* tit. 20, n. 17. *Reiffenstuel*, *ibid.* n. 16. *Rosental*, de *Feud.* cap. 6, conclus. 78, num. 7, et alii passim. (10. Ad hanc præscriptionem requiritur bona fides, cap. final. de *Præscript.* ubi universaliter statuitur: « Ut nulla valeat absque bona fide præscriptio, tam Canonica, quam Civilis. » Unde *Regula* 2, *Juris*, in 6, sic expresse habet: « Possessor malæ fidei ullo tempore non præscribit. » (11. Sufficit autem bona fides, etiamsi sit sine titulo, quia universaliter ad præscriptionem longissimi temporis bona fides absque titulo sufficit, l. *Sicut in rem*, *Cod. de Præscript.* 30 vel 40 annor. cap. *Sanctorum* 3, de *Præscriptionibus*, et cap. 1, de *Præscript.* in 6. Engel. loc. cit. n. 17. *Reiffenstuel*, l. c. n. 60, et alii passim. (12. Dominus directus contra Vassallum præscribere potest, ut propria, et allodialis res Vassalli evadat Feudalis, si nempe per annos triginta a Vassallo ratione rei alicujus præstantur servitia, vel alia onera Feudalia; *Jul. Clar.* § *Feud.* q. 19, et num. 1. Engel. loc. cit. num. 17. *Reiffenstuel*, loc. cit. num. 16, et alii communiter. (13. Ita etiam Vassallus contra Dominum directum præscribere potest, ut ex re Feudali fiat allodialis ipsius Vassalli, si nempe per annos triginta bona fide nulla servitia vel onera Feudalia præstat, arg. l. *Omnes* 4, *Cod. de Præscript.* Abbas, in cap. *Ad audientiam*, 13, de *Præscript.* num. 17. Engel. loc. cit. num. 42. *Reiffenstuel*, loc. cit. num. 67, et alii (1).

(14. Feudum acquiritur etiam successione, et de hac dictum est abunde articulo antecedenti a num. 13, usque in finem. Vide ibi (2).

(15. Feudum ob quatuor præsertim causas amitti, ac finiri potest, scilicet *Primo*, ob malam alienationem; *Secundo*, ob non petitam investituram; *Tertio*, ob refutatam rem Feudalem; *Quarto*, ob commissam Feloniam. (16. *Primo* igitur Vassallus Feudum amittit, si illud absque Domini directi consensu alienet in casibus, in quibus consensus requiritur; lib. 1. *Feud.* tit. 21, § final. et lib. 2,

(1) Præter allatos acquirendi Feudi modos, alius addi potest per ultimam voluntatem « dum is qui liberam habet rerum suarum administrationem, et Feudi concedendi simulque testandi facultatem, et alteri testamento vel codicillis relinquit jus Feudi in aliqua re allodiali, immobili, aut ea, quæ immobilibus accensetur et in qua Feudum consistere potest. Quo casu legatario danda non videtur rei vindicatio ad Feudi illius legati persecutionem, sed potius adversus hæredem legantis actio ex testamento ad id, ut de re tali sibi jure Feudi relicta investiat, atque ita utile dominium et jus Feudi re ipsa nanciscatur. Cumque mortis causa donatio in plerisque legato similis sit, non dubium quin et per eam recte Feudum acquiratur. *Voet.* loc. cit. n. 50. » (EDIT. BARBIELL.)

(2) Hactenus dicta novi Feudi acquisitionem respiciunt. Successio vero potius locum habet in Feudo jam constituto, quam constituendo. Dum enim quis in Feudo succedit non novum constituitur Feudum,

Feud. tit. 30, ubi sic expresse habetur: « Si Vassallus contra Constitutionem Lotharii Regis beneficium alienaverit, si totum, perdat totum, si partem, partem perdat, et ad Dominum revertatur. » Communis. (17. *Secundo*, amittitur Feudum, si contingente mutatione, sive ex parte Domini per mortem, sive ex parte Vassalli intra annum, et diem, de novo non petatur investitura, textu expresso in lib. 2. de *Feud.* tit. 24, ibi: « Prima causa beneficii amittendi hæc fuit, et adhuc est in plerisque Curis, quod, si Vassallus per annum, et diem Domino sub mortuo steterit, quod heredem Domini sui investituram petendo, fidelitatem pollicetur non audierit, tamquam ingratus existens, beneficium amittit; et e converso, si Domino superstitie Vassallus decesserit, et filius ejus per jam dictum tempus neglexerit petere investituram, beneficio carebit. » (18. Ut autem ob neglectam investituræ renovationem Feudum amittatur, necesse est, quod dolose, vel culpabiliter negligatur; lib. 2. *Feud.* tit. 52, § fin. ibi: « Sancimus, si Vassallus non dolose per annum et diem steterit, quod a Domino sui beneficii investituram non petierit, Feudum non ob hoc amittat. » (19. Hæc tamen renovatio investituræ non est in usu in statu Mediolani, *Card. de Luca*, de *Feud.* disc. 59, sub num. 7, et plures alii cum *Borell.* in summa decis. lib. 1, tit. 34, de *Feudis*, num. 94. (20. *Tertio*, amittitur Feudum per refutationem, seu renunciationem, sive resignationem; l. 2. *Feud.* tit. 38. (21. Feudum etiam absque consensu Domini licite, et valide resignari potest in proxime successurum; arg. lib. 2, tit. 36, ibi: « Vassallus etiam sine Domini voluntate recte Feudum refutare potest. » *Card. de Luca*, de *Feud.* disc. 13, num. 12, et communis aliorum. (22. Extraneo tamen nequit absque consensu Domini renunciari, eo quod talis refutatio, seu renunciatio esset vera alienatio, quæ absque consensu Domini fieri nequit; lib. 9. *Feud.* tit. 52 et 53. et sæpe alibi. Communis. (23. Resignatio seu refutatio Feudi antiqui cum consensu Domini facta extraneo, seu etiam ipsi Domino, tenet solum, quandiu talis Vassallus resignans vivit, eo autem mortuo, reddit ad proximos agnatos, æque ac

sed in novum successorem antiquum transfertur, idque fit vel ex testamento, vel ab intestato. *Voet.* loc. cit. n. 42 et 43. Sed Vassallus neque de omnibus Feudis testari potest, verum de solis hæreditariis, et de iis, qui sunt ex pacto et providentia; accedente tamen consensu domini directi, et eorum, quorum interest. *Vultejus* de *Feudis* lib. 1, cap. 9, num. 154, cum plur. seq. et ut infra n. 31, cum seq. De petita, et obtenta de Feudis testandi licentia, et de ipsius licentiæ effectu plura vide apud *Voet.* loc. cit. a n. 44, usque ad 56. Circa modum vero succedendi in feudis, et leges in his successioneibus observandas, vide late disputata per eundem *Voet.* loc. cit. a n. 67, ad n. 85. *Tiraquell.* de *jur. Primogenit.* *Molin.* de *primogenit.* *Hispan. orig. et natur.* *Zoes.* de *Feudis* cap. 11. Plura alia de Feudis, quæ longum esset referre reperies in erudito tractatu *Francisci Duaren.* *Comment. in consuetud. feudal.* tom. 4, p. 133, cum seq. *Anton.* *Contii Method. de Feudis* ad tit. 20, lib. 3. *Decretal.* (EDIT. BARBIELL.)